

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ

Volumul de față constituie ultima parte a tomului V din seria bibliografiei naționale retrospective a periodicelor intitulată *Publicațiile periodice românești*, în care sunt prezentate descrierile bibliografice ale periodicelor apărute pe teritoriul României în perioada 1931–1935, având titlurile cuprinse în cadrul literelor M–Z, precum și completări cu alte descrieri din cadrul literelor A–L. Categoriile de publicații periodice descrise în această lucrare sunt ziarele, numite uneori și jurnale, buletinele, gazetele, precum și toate tipurile de reviste: culturale, științifice, literare, cu profil profesional, politic sau numai social, editate în limba română, indiferent de locul de apariție, și cele în orice altă limbă, editate pe teritoriul administrativ al României din perioada studiată.

Lucrarea de față este necesară cercetătorilor reprezentând un instrument de lucru foarte util în analiza presei din România din perioada premergătoare celui de-al doilea Război Mondial. Perioada cercetată se caracterizează printr-o dezvoltare economică și culturală fără precedent, care a condus la diversificarea și dezvoltarea calitativă și cantitativă a ziarelor și revistelor de pe întreg cuprinsul țării, impunând presa ca principal mijloc de informare. Publicațiile descrise aparțin tuturor categoriilor sociale: învățătorilor, preoților, medicilor, muncitorilor în diferite ramuri ale industriei, militarilor și bineînțelese politicienilor, care au încercat prin intermediul presei să-și exprime ideile și realizările. Editarea pe teritoriul românesc a unor publicații scrise în diverse limbi de circulație (germană, franceză, italiană sau engleză) demonstrează integrarea presei din România în aria culturii europene.

Din tomul V (1931–1935) al seriei *Publicațiile Periodice Românești* au apărut până în prezent primele două părți: partea 1 în anul 2009 (1295 descrieri corespunzătoare literelor A–C) și partea a 2-a în anul 2012 (alte 1449 descrieri corespunzătoare literelor D–L), care însumează 2744 descrieri bibliografice ale titlurilor de periodice din cadrul acestor litere, exceptând capitolul literelor de legătură corespunzătoare fiecărei părți. Partea a 3-a a tomului V cuprinde 2193 descrieri principale din cadrul literelor M–Z, însoțite de alte 358 descrieri aferente celorlalte litere (A–L), dintre care 267 titluri reprezintă descrieri cu asterisc preluate din alte surse bibliografice și publicații descrise în alte biblioteci, iar 90 titluri sunt completări sau reluări ale descrierilor bibliografice din părțile 1 și a 2-a ale tomului V, pentru cazurile în care au survenit schimbări de titlu în perioada studiată, precum și legăturile aferente suplimentelor independente cu publicațiile principale.

Spre deosebire de primele două părți ale tomului V în care au fost descrise doar publicațiile existente în fondul de periodice al Bibliotecii Academiei Române din București, în partea a 3-a, pe lângă descrierile aferente fondului de periodice din această bibliotecă, sunt incluse peste 350 descrieri cu asterisc ale unor publicații periodice care nu au fost analizate efectiv, dar care au fost descrise de alți autori în diverse izvoare bibliografice. De asemenea sunt înglobate descrieri ale titlurilor noi precum și completările efectuate în alte biblioteci din țară dintre care cea care se evidențiază prin vastitatea colecțiilor de periodice din perioada interbelică este Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, unde au fost necesare două stagii de documentare pentru descrierea titlurilor inedite, verificarea și efectuarea completărilor cu numerele ce lipsesc din colecțiile BAR, aspecte depistate prin cercetarea catalogului tradițional de periodice al BCU-Cluj, disponibil on-line.

Pentru a exista o rigurozitate și în cadrul atribuirii numerelor bibliografice, în partea a 3-a a tomului V s-a efectuat numerotarea în continuare (reconsiderând numerotarea corectă în cadrul primelor două părți pentru literele A–C, respectiv D–L, exceptând literele de legătură), astfel încât prima descriere din cadrul literei M are ca număr de ordine 2745, iar descrierile aferente literelor de legătură au fost numerotate separat, cu un indicativ special (*). Ajustând numerotarea celor 3 părți aferente tomului V, se constată că au fost descrise în total 4936 de publicații, la care se adaugă cele 267 de titluri noi din cadrul literelor de legătură, astfel încât totalul periodicelor descrise în tomul V se ridică la 5203, cu un excedent de 1285 titluri față de tomul IV (care cuprinde 3918 descrieri din perioada 1925–1930), fapt ce dovedește dezvoltarea presei pe teritoriul românesc în fiecare an al perioadei interbelice chiar dacă erau editate în timpul și după criza economică din anii 1931–1933.

Un capitol special este destinat *completărilor* cu celelalte litere (A–L) cuprinzând 358 descrieri bibliografice care are rolul de a întregi informațiile existente în primele două părți ale tomului V. Prin diverse căutări în cataloagele periodicelor din BCU-Cluj și BCU-Iași, disponibile on-line au fost depistate și bibliografiate 56 de titluri noi, și 60 de cazuri de completări cu numere ce lipsesc din fondul de periodice al BAR, 142 sunt descrieri notate cu asterisc, preluate din alte surse bibliografice, restul fiind reluări ale unor descrieri din părțile 1 și 2, care au legătură directă cu titlurile din partea a 3-a a tomului V. Pentru fiecare dintre aceste descrieri s-a menționat succint numele bibliotecilor în care au fost făcute completările, iar în cazul periodicelor pe care le-am descris fără să le fi văzut, a fost notată între paranteze sursa bibliografică. Dintre cele 25 de lucrări cercetate, cea mai complexă a fost *Istoria jurnalismului din România în date*, lucrare de anvergură, coordonată de profesorul universitar Marian Petcu ce cuprinde descrierile periodicelor culese de la 120 de cercetători și bibliotecari din România și din Republica Moldova.

De asemenea, pentru a avea o imagine bine conturată a tuturor periodicelor din perioada 1931-1935, s-au reluat descrierile principale din celelalte părți ale tomului V pentru următoarele cazuri:

- în cazul completărilor cu date preluate din alte surse bibliografice;
- în cazul schimbărilor de titlu, s-a efectuat trimiterea la titlul inițial;
- descrierea separată a suplimentelor independente, dar și a publicațiilor principale pe lângă care au apărut;
- pentru publicațiile cu ediții paralele în alte limbi s-au făcut trimiteri la ediția în limba română.

Pentru a păstra unitatea structurală acestei lucrări s-au alcătuit fișe de orientare pentru cazurile în care primul cuvânt dintr-un titlu se repetă în aceeași poziție la mai multe publicații, dar este redat în ortografiile diferite.

Exemple: **Sentinela** ... – vezi: **Santinela** ..., **Vieța** ... – vezi: **Viața** ...

Ca și în tomul precedent, la finalul acestui volum sunt atașați trei indici:

- *de nume*, în care se regăsesc diverse personalități ale vremii, sau simpli cetățeni cu spirit civic care au condus sau au contribuit la editarea unei publicații periodice,
- *de localități*, în care se poate observa în ce orașe sau zone ale țării presa a cunoscut o adevărată înflorire,
- *de tipografii*, care dezvăluie cercetătorilor stabilitatea în timp a imprimeriilor cu renume, multitudinea celor particulare și răspândirea acestora pe tot cuprinsul țării, și poate oferi indicii asupra facilității tipăririi revistelor sau ziarelor în perioada interbelică în România.

Seria *Publicațiile periodice românești* continuă cu elaborarea a încă două tomuri structurate în câte două părți: tomul VI pentru perioada 1936-1944 (la care s-a început deja lucrul) și ultimul, al VII-lea, pentru perioada 1945-1952, estimându-se ca fiecare parte să apară la un interval de 5-6 ani.

Bibliografia retrospectivă a periodicelor este necesară cercetătorilor reprezentând un instrument de lucru util nu numai pentru studiul istoriei presei din ținuturile românești, dar și pentru analizarea dezvoltării culturale, economice și sociale a României dintr-o anumită perioadă, ziarele și revistele alcătuind o adevărată oglindă a societății românești.

Cornelia Luminița Radu